

Posolony ogniem

tłum. AL

Pośród wielu skomplikowanych wypowiedzi Jezusa, ta pochodząca z Ewangelii Marka 9,49 stanowi jedną z najbardziej tajemniczych i niełatwych do zrozumienia: „Albowiem każdy ogniem będzie posolony” (*pas gar pyri halisthesetai*). Przez długi czas dręczyło greckich uczonych pytanie, co Jezus miał namyśli mówiąc o tej dziwnej mieszance „soli” i „ognia”?

Wiele interpretacji

Istnieje przynajmniej piętnaście różnych wyjaśnień dotyczących powyższego wiersza. Większość uczonych łączy znaczenie soli i ognia z oczyszczeniem, ze względu na ich wykorzystywanie w systemie ofiarniczym świątyni. Zgodnie z Miszną, w celu usunięcia ze składanej ofiary całej krwi, kapłan umieszczał sól w ciele zabitego ptaka składanego w ofierze całopalnej, „On [kapłan] ukręci głowę ptaka... rozetnie ciało... nasączy [aby usunąć pozostałość krwi wewnątrz ciała] solą i wrzuci do ognia na ołtarzu” (Zevahim 6:5)

Interpretacje mówiące, że sól i ogień są powiązane z oczyszczeniem i poświęceniem są oczywiste w wielu angielskich przekładach m.in. Today's English Version "Każdy będzie oczyszczony ogniem jak ofiara oczyszczona jest przez sól".

Hebrajski idiom

Prawie wszystkie dotychczasowe objaśnienia dotyczące tego wiersza oparte są na greckich materiałach źródłowych, lecz podobnie jak wiele skomplikowanych wypowiedzi Jezusa, także i ta nie może być poprawnie zrozumiana tylko na bazie greki. Ta zagadkowa wypowiedź „posolony ogniem” staje się jasna, kiedy przetłumaczymy ją z powrotem na hebrajski.

Obecnie duża ilość uczonych uważa język hebrajski za najbardziej prawdopodobny język, jaki był stosowany w najwcześniejszych pisemnych świadectwach dotyczących życia Jezusa. Teorię tę zdaje się potwierdzać inny nieoczekiwany fakt. Ewangelia Marka 9:49 jest jednym z wielu ustępów tej ewangelii, który może być tłumaczony słowo po

słowie na język hebrajski bez dokonywania jakichkolwiek zmian w szyku wyrazów: *kol ish ba·ESH yum·LAH* (Każdy człowiek będzie posolony ogniem), *A Hebrew Translation of the Gospel of Mark* [2nd ed., 1973], p.125).

Pragnę tu zasugerować, że hebrajski idiom został przetłumaczony dosłownie, bez zmian, na język grecki. Ponieważ ludzi, którzy potrafili rozpoznawać ukryte za wypowiedzią hebrajskie frazeologizmy było coraz mniej, pierwotne znaczenie tego idiomu mogło zagać.

Rozpiętość znaczenia wyrazu „sól” w języku hebrajskim może być wskazówką do właściwego zrozumienia wyrażenia „posolony ogniem”.

Użycia słowa „sól”

Hebrajski rdzeń wyrazu *posolić* (m-l-h) jest używany w hebrajskich Pismach nie tylko w kontekście, gdzie oznacza on oczyszczenie i konserwowanie, ale również we fragmentach, gdzie jest on symbolem jałowości i zniszczenia. *The Complete Hebrew –English Dictionary Reuven Alcalay*, tłumaczy wyrażenie *za·RA ma·kom me·lah* (dosłownie: „posolić miejsce solą”), jako „zniszczyć kompletnie”. Takie zdarzenie opisane jest w księdze Sędziów 9:45, kiedy Abimelech niszczy Słychem, a częścią tego zniszczenia jest właśnie posolenie ziemi w obrębie miasta.

Podobna, dobrze znana większości, historia żony Lota nawiązuje do tego samego znaczenia, opisując zniszczenie żony Lota, po tym jak okazała się ona nieposłuszną wobec nakazów Boga i została obrócona w słup soli. Historia ta jest prawdopodobnie również aluzją do zdarzenia opisanego w księdze Izajasza 51,6 gdzie rdzeń m-l-h użyty jest w kontekście zniszczenia.

Nowy przekład

Analizując tekst Marka, pragnę zaproponować nowe tłumaczenie tego wiersza skonstruowane na podstawie retranslacji do języka hebrajskiego. W wersetach poprzedzających Marka 9:49, autor sprawozdaje (Marek 9,42-48), że Jezus ostrzegł tych, którzy gorszą maluczkich, że lepiej byłoby dla nich pozbyć się gorszącej części ciała niżby mieli być wrzuceni do piekła, gdzie ogień nigdy nie gaśnie a „ich robak nie umiera”. W tym kontekście pasuje tłumaczenie wiersza 49, jako „Każdy [kto jest wrzucony do piekła] będzie kompletnie zniszczony” - a konkretnie, zniszczony ogniem.

Hebrajskie wyrażenie tłumaczone dosłownie w greckich źródłach ewangelii Marka,

byłoby rozumiane przenieśnię przez jego pierwszych czytelników. Ale kiedy ewangelia opuściła świat palestyńskiego judaizmu i jej mówiących po hebrajsku mieszkańców, znaczenie tego wyrażenia łatwo mogło zostać zapomniane.

Warto podkreślić fakt, że kilka wieków temu, dwóch holenderskich egzegetów - Hugo Grocjusz w 1641 oraz Johannes Clericus w 1714 roku - zaproponowali identyczną interpretację omawianego fragmentu Marka. Dostarczają oni tym samym niezależnego potwierdzenia trafności proponowanego w tym artykule tłumaczenia słów „osolony ogniem”.

Wnioski

Dla tych, według których raczej język aramejski niż hebrajski był oryginalnym źródłem, stojącym za greckimi synoptykami, nasza interpretacja pozostaje w dalszym ciągu ważna i uzasadniona, ponieważ język aramejski również posługuje się rdzeniem m-l-h w takim samym znaczeniu jak zostało to opisane. Każdy, kto jest wrzucony do piekła nie będzie posolony ale zniszczony.

Published with permission.

First published as "Salted with Fire" in *Jerusalem Perspective* magazine, No. 9 (Jun. 1988): 1-2.

For the electronic English version, see <http://www.jerusalemerspective.com>

Opublikowane za zgodą.

Pierwsza publikacja „Osolony ogniem” w czasopiśmie *Jerusalem Perspective*, nr 9 (Czerwiec 1988), s. 1-2.

Wersja elektroniczna na stronie: <http://www.jerusalemerspective.com>